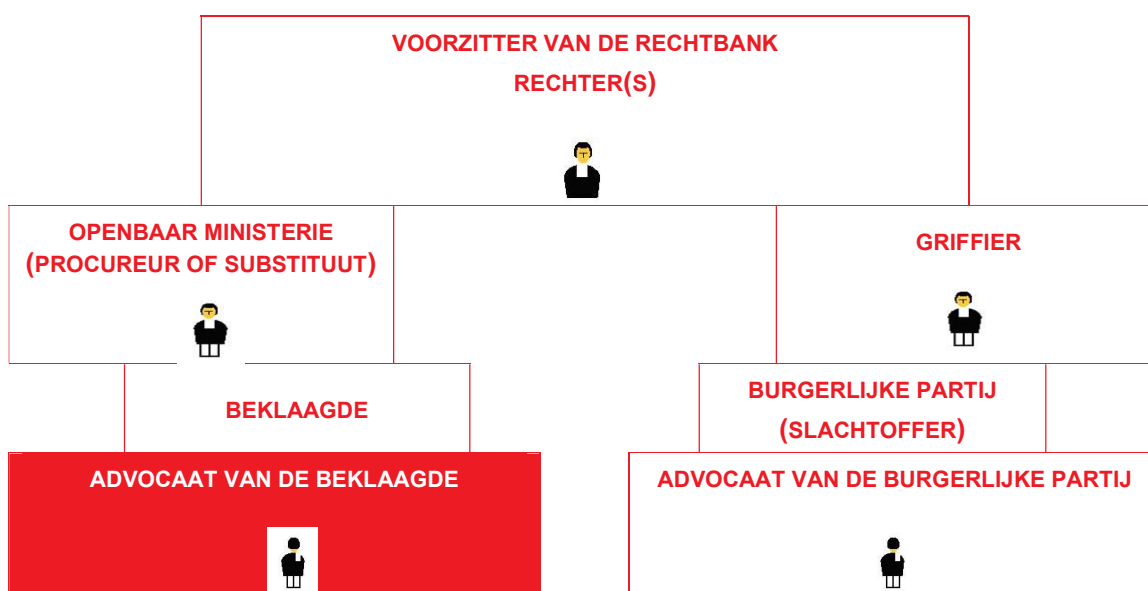

Recht-vaardig?

Rollenspel

Dossier voor de advocaat van de beklaagde

INHOUD

De feiten waarover het in deze zaak gaat.....	2
De verklaringen van de partijen aan de politie	4
en/of onderzoeksrechter.....	4
De feiten volgens Steven (verklaring afgelegd IN het ziekenhuis)	4
De feiten volgens de getuige (verklaring afgelegd bij de politie)	4
De feiten volgens Tim (verklaring afgelegd bij de politie NA de line-up enkele dagen na de feiten en bevestigd bij de onderzoeksrechter)	5

De feiten volgens Pablo (verklaring afgelegd bij de politie enkele dagen na de feiten en bevestigd bij de onderzoeksrechter)	5
Wat is er gebeurd na de onderzoeksrechter?	6
De zitting	7
Het proces voorbereiden	8
Wat je moet doen tijdens het proces	10
Bijlage 1: het pleidooi	11

De feiten waarover het in deze zaak gaat

Om 01:45u 's nachts vertrekt Steven Demartelaere, 18 jaar, van een fuif naar huis. Ter hoogte van het stadspark houden twee mannen hem tegen en vragen hem om een sigaret. Steven antwoordt dat hij geen sigaretten bij zich heeft en wil doorgaan.

De twee jongens houden hem tegen en blijven aandringen. Steven herhaalt dat hij geen sigaretten heeft en tracht tussen de twee jongens door te glippen, maar dat lukt niet.

De grootste van de twee vraagt Steven of hij dan misschien geld of een gsm bij zich heeft. Steven zegt dat hij niets bij zich heeft.

Steven voelt zich nu echt in het nauw gedreven, wil vluchten en duwt één van zijn belagers opzij om te kunnen vluchten. Daarop grijpen de twee het slachtoffer vast. Verontwaardigd vraagt de grootste waarom het slachtoffer tracht weg te vluchten, ze hadden hem toch maar gewoon een vraag gesteld?

Steven reageert niet, waarop de grootste plots een aansteker bovenhaalt en deze al brandend naar het gezicht van het slachtoffer brengt, terwijl de andere (de kleinste) het slachtoffer met de beide armen op de rug in bedwang houdt.

Vervolgens doorzoekt de grootste de zakken van het slachtoffer. Hij vindt Stevens I-phone en portefeuille en steekt de gsm en het geld, 20 euro, in zijn jas. Omdat de belager vindt dat Steven gelogen heeft, want hij had wel geld en een gsm bij zich, begint hij Steven te slaan. Steven krijgt een aantal rake vuistslagen in zijn maag en op zijn gezicht.

Een man die zijn hond nog even aan het uitlaten is, roept naar de jongens dat ze onmiddellijk moeten stoppen met slaan. Hij zegt dat hij de politie al gebeld heeft.

De twee overvallers schrikken, laten Steven los en vluchten weg. Steven wordt naar het ziekenhuis gebracht en is 2 weken arbeidsongeschikt. Hij heeft een gebroken neus, verschillende blauwe plekken en kneuzingen. Het slachtoffer verklaart aan de politie dat hij zijn belagers niet kent en dat alles erg snel ging waardoor hij hen niet goed heeft gezien.

De getuige wordt ondervraagd door de politie. Hij zegt dat hij de verdachten goed gezien heeft en denkt hen te kunnen herkennen.

De procureur beveelt verder onderzoek.

Uit telefonieonderzoek blijkt dat de SIM-kaart van een zekere Tim Maes, de dag na de feiten, in de gestolen I-phone werd gestoken.

Tim Maes wordt voor verhoor opgepakt door de politie. Tijdens een huiszoeking wordt de gestolen

I-phone aangetroffen in zijn kamer. In zijn verhoor ontkent hij iets met de feiten te maken te hebben. Hij verklaart dat hij de I-phone van een vriend, Pablo Poppe, heeft gekregen. Hij wist niet dat de gsm gestolen was. Ook Pablo Poppe wordt opgepakt voor verhoor. Hij ontkent de gestolen I-phone aan Tim te hebben gegeven en ook maar iets met de feiten te maken te hebben.

Pablo en Tim worden in een line-up geplaatst (herkenning achter spiegelglas). Het slachtoffer herkent Tim dadelijk als de kleinste die hem in bedwang hield en Pablo als de grootste die hem sloeg, die met de aansteker dreigde en die zijn I-phone en geld heeft afgenomen. De getuige met het hondje kan enkel Tim herkennen als diegene die het slachtoffer vasthield. Over Pablo is hij niet 100% zeker.

Wanneer beide verdachten worden geconfronteerd met de resultaten van de herkenning, gaat Tim over tot volledige bekentenissen. Hij beweert dat het idee om iemand te bestellen afkomstig was van Pablo. Pablo had immers dringend geld nodig om drugs te kopen. Pablo zou Tim onder druk gezet hebben om mee te doen. Indien Tim niet had meegeholpen, zou Pablo hem zwaar hebben geslagen. Bovendien zou Tim niet meer hebben mogen optrekken met Pablo en kon hij het vergeten ooit nog gratis een jointje te krijgen van Pablo.

Pablo daarentegen blijft alles staalhard ontkennen en zegt dat zowel het slachtoffer als Tim liegen en hem er gewoon willen bijlappen.

Tim de kleinste van de twee is een 19-jarige man, heeft geen diploma en geen werk. Hij komt uit een gebroken gezin. Zijn vader stierf door een overdosis drugs toen Tim 5 jaar oud was. Zijn moeder was alcoholverslaafd en kon niet instaan voor de opvoeding van de 4 kinderen, waardoor Tim het merendeel van zijn jeugd in jeugdinstellingen heeft doorgebracht. Hij heeft geen strafrechtelijke veroordelingen, maar is wel gekend bij de jeugdrechter voor enkele kleinere winkeldiefstallen en drugsgebruik toen hij nog minderjarig was.

Pablo de grootste van de twee is 25 jaar, heeft geen diploma en geen werk. Hij stond tijdens zijn minderjarigheid reeds onder toezicht van de jeugdrechter wegens verschillende inbraken in woningen, diefstallen met geweld, het dealen van drugs en bedreigingen. Twee dagen na zijn 18^e verjaardag pleegde hij samen met twee andere kompanen een gewapende overval op een benzinestation. Hij werd hiervoor veroordeeld tot 11 maand gevangenisstraf met uitstel. In de daarop volgende jaren werd hij nog verschillende keren veroordeeld. Onder meer wegens het dealen van drugs tot een gevangenisstraf van 18 maanden met probatie-uitstel (voorwaarden: werk zoeken, vinden en behouden + geen drugs gebruiken + therapie volgen), inbraak in een wagen tot een werkstraf van 120u en twee winkeldiefstallen tot een gevangenisstraf van 10 maanden.

Beide verdachten werden door de onderzoeksrechter aangehouden. Het onderzoek werd afgerond en de zaak werd naar de correctionele rechtbank verwezen voor behandeling ten gronde.

De zaak staat vandaag voor behandeling. Beide beklaagden verschijnen aangehouden.

De tenlastelegging is mededaderschap diefstal met geweld in bende bij nacht met wapenvertoon. Wettelijke straf: 15 tot 20 jaar opsluiting. Ingevolge correctionalisatie wordt de maximumgevangenisstraf 15 jaar en de minimumgevangenisstraf 1 jaar als hoofdstraf en eventueel nog een geldboete van minimum 26 en maximum 1.000 euro (te vermenigvuldigen met 8 (opdecimen) als bijkomende straf.

De hoofdstraf kan ook een autonome werkstraf zijn van minimum 46 en maximum 300 uren. De rechter moet ook een vervangende straf (gevangenisstraf of boete) bepalen.

De straf voor beide heren kan worden uitgesproken met uitstel, eventueel bijkomend gekoppeld aan na te leven voorwaarden.

De verklaringen van de partijen aan de politie en/of onderzoeksrechter

---

De feiten volgens Steven (verklaring afgelegd IN het ziekenhuis)

- Hij was op weg naar huis en werd tegengehouden door 2 mannen die hij niet kent
- De mannen vroegen om sigaretten, en later om geld en zijn gsm
- Hij was bang, wilde vluchten maar dat lukte niet omdat ze hem in bedwang hielden
- De grootste van de twee heeft een aansteker brandend voor zijn gezicht gehouden, waardoor zijn hartslag nóg sneller ging
- De kleinste van de twee hield zijn armen op zijn rug zodat de grootste van de twee zijn zakken kon doorzoeken
- De I-Phone die hij van zijn vriendin gekregen had voor zijn verjaardag en €20 zijn gestolen
- De grootste van de twee heeft hem geslagen op zijn gezicht en in zijn maag
- De mannen zijn gevlucht na de tussenkomst van de getuige
- Hij heeft een doktersbewijs gekregen waarop staat dat hij 2 weken arbeidsongeschikt is
- Het ging allemaal heel snel en hij weet niet of hij de mannen zou kunnen herkennen

De feiten volgens de getuige (verklaring afgelegd bij de politie)

- Hij laat zoals elke nacht zijn hond in het stadspark uit
- Hij zag die nacht dat er tumult was in een groepje jonge mannen
- Hij zag hoe één man een andere vasthield met de armen op de rug
- Hij zag hoe de grootste van de aanvallers het slachtoffer sloeg in maag en op het gezicht
- Hij heeft onmiddellijk zijn gsm genomen en de politie gebeld heeft
- Hij heeft naar de jongeren geroepen dat ze moesten stoppen en dat de politie onderweg was
- De belagers zijn dan gevlucht en hij heeft zich over het slachtoffer ontfermd
- Hij heeft de belagers heel goed kunnen zien en zou hen kunnen herkennen

De feiten volgens Tim (verklaring afgelegd bij de politie NA de line-up enkele dagen na de feiten en bevestigd bij de onderzoekrechter)

- Pablo had geld nodig om drugs te kopen en wilde daarom iemand overvallen
- Pablo had hem opdracht gegeven om mee te doen
- Als hij niet had meegewerkt, zou Pablo zijn agressie op hem uitwerken
- Hij was bang dat hij Pablo als vriend zou verliezen. Omdat hij geen vader meer heeft en geen contact meer heeft met zijn moeder, is vriendschap voor hem het belangrijkste in het leven.
- Hij kreeg af en toe een gratis jointje van Pablo en dat wou hij niet op het spel zetten
- Hij heeft alleen het slachtoffer vastgehouden en heeft hem niet geslagen
- Hij heeft de iPhone van Pablo gekregen maar geen geld

De feiten volgens Pablo (verklaring afgelegd bij de politie enkele dagen na de feiten en bevestigd bij de onderzoekrechter)

- Hij heeft niets met de overval te maken
- Het slachtoffer liegt en Tim wil hem erbij lappen omdat hij nu een relatie heeft met de ex van Tim die dit niet verkroppen
- Hij beroept zich verder op zijn zwijgrecht en het vermoeden van onschuld

Wat is er gebeurd na de onderzoeksrechter?

Tim en Pablo worden gearresteerd door de politie en naar het parket gebracht in het justitiepaleis.

Omwille van de ernst van de feiten vraagt de Procureur des Konings aan de onderzoeksrechter om een aanhoudingsbevel uit te vaardigen tegen Tim en Pablo.

Beide verdachten werden door de onderzoeksrechter in voorlopige hechtenis genomen. Na vijf dagen werd de voorlopige hechtenis door de raadkamer bevestigd voor een periode van 1 maand. Deze werd na afloop van die maand nogmaals verlengd met 1 maand.

Ondertussen belast de Procureur de onderzoeksrechter met het onderzoek naar de ware toedracht van de feiten. De onderzoeksrechter neemt de verklaringen af van de verschillende partijen.

Na het onderzoek oordeelt de Procureur des Konings dat er voldoende elementen ten laste zijn om Tim en Pablo te dagvaarden voor de correctionele rechtbank:

Voor mededaderschap diefstal met geweld in bende bij nacht met wapenvertoon

Steven beslist om zich burgerlijke partij te stellen en roept de bijstand in van een advocaat.

De advocaat van Steven moet ervoor zorgen dat zijn cliënt schadevergoeding krijgt en zal ook in die zin pleiten.

Tim en Pablo doen eveneens beroep op een advocaat om hun rechten te verdedigen.

De datum van het proces wordt vastgelegd op _____¹

---

¹ Datum van de oefening

Een alternatief???

Op het moment dat Tim en Pablo gearresteerd werden en naar het Paleis van Justitie gevoerd werd, had de procureur Tim een strafbemiddeling kunnen voorstellen in plaats van de zaak aan een onderzoeksrechter door te geven. Dit kon voor Tim en niet voor Pablo, omdat Tim de feiten bekende en Pablo niet. De strafbemiddeling had aan Tim en Steven de mogelijkheid kunnen bieden om de zaak onderling te regelen en om onderling een akkoord te vinden over een (eventuele) schadevergoeding en dat alles zonder tussenkomst van de rechter.

Maar de Procureur heeft geoordeeld dat de feiten toch zodanig ernstig waren dat ze beter voor een rechter gebracht werden. Bovendien is het het beste dat Tim en Pablo op de zelfde manier berecht worden, aldus de Procureur.

De zitting

Vandaag moeten Tim en Pablo op de zitting verschijnen. Deze zitting zal als volgend verlopen:

- De voorzitter van de rechtbank (de rechter) zal de zitting openen
- De voorzitter van de rechtbank zal controleren of de identiteit van de beklaagden (Pablo en Tim) correct is.
- De burgerlijke partij (Steven) pleit over de schadevergoeding die zij willen verkrijgen
- Het Openbaar Ministerie pleit over de straf die zij gepast acht voor de beklaagden (Pablo en Tim)
- De verdediging (advocaten van Pablo en Tim) houden een pleidooi
- De voorzitter van de rechtbank (de rechter) kan Pablo en Tim nogmaals verhoren
- De voorzitter van de rechtbank neemt de zaak in beraad en sluit de zitting

Het proces voorbereiden

Je bent advocaat van de verdediging. Je rol bestaat erin voor je cliënt Pablo of Tim ofwel een vrijspraak ofwel een opschorting van de straf te bekomen.

Je neemt het woord nadat de Voorzitter van de rechtbank het woord gegeven heeft aan de Procureur des Konings.

Je overtuigt de rechtbank ervan dat je cliënt Pablo helemaal niet strafbaar is of dat Tim niet de strenge straf verdient die de Procureur eist, noch dat je cliënt de hoge schadevergoeding zou moeten betalen die de advocaat van de burgerlijke partij eist.

- **Herlees de fiche** met de feiten en met de verklaringen van de verschillende partijen.

- **Leg kort en bondig de feiten uit.** Let op! In je betoog moet je de onschuld of de beperkte schuld van Pablo of Tim aantonen! Noteer hier enkele sleutelwoorden die je in het relaas van de feiten zal gebruiken.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Argumenteer. Zoek een maximum aantal argumenten om de onschuld of beperkte schuld van Pablo of Tim aan te tonen. Voorzie welke argumenten de Procureur en de advocaat van de burgerlijke partij gaan gebruiken tegen je cliënt. Zoek dan zoveel mogelijk argumenten om die te weerleggen. Deze argumenten werk je verder uit in bijlage 1: het pleidooi.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Wat kan je vragen voor je cliënt?

Je kunt de vrijspraak vragen voor mededaderschap diefstal met geweld in bende bij nacht met wapenvertoon in het geval van Pablo. Onderliggend kun je lichte straf vragen voor je cliënt.

Je kunt **een opschorting van de straf** vragen of de uitspraak van de zaak opschorten voor mededaderschap diefstal met geweld in bende bij nacht met wapenvertoon in het geval van Tim. Dat wil zeggen dat je ermee akkoord gaat dat de feiten bewezen zijn, maar dat je vraagt dat er geen straf wordt opgelegd als je cliënt geen nieuwe feiten pleegt binnen X tijd.

Wat je moet doen tijdens het proces

- Je neemt het woord nadat de Procureur zijn/haar pleidooi tegen jouw cliënt gevoerd heeft.
- Je legt de feiten uit. Hierbij leg je de nadruk op de onschuld of de beperkte schuld van Tim of Pablo.
- Je legt uit wat je vraagt voor je cliënt: vrijspraak of opschorting.
- Spreek de rechter aan met: "Mevrouw/mijnheer de Voorzitter..."
- Spreek over Tim of Pablo als "mijn cliënt".
- Spreek over Steven als "de burgerlijke partij".

Je mag reageren op de uitspraken van de andere actoren door het woord te vragen aan de Voorzitter. Je staat dan recht en je wacht tot de Voorzitter je het woord geeft.

This image shows a full page of white paper with horizontal dotted lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page, providing a guide for handwriting practice. There are no margins, text, or other markings on the page.